

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, AKUHATA 30, 1877.

HE PANUITANGA I RARO I TE TURE WHENUA MAORI, 1873-74

Ki nga tangata e whai take ana ki te whenua kia mohiotia ai te wahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawa i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihi whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 14 o nga ra o Heptema, 1877, e te Kooti Whenua Maori, ki Whangarei. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo aua whenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tuhinga Whakamaharatanga Take ki te hunga i kitea tona tika e te Kooti: heoi ano, he tino whakaotinga tena; okore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata ki muri.

Kooti Whenua Maori,
Akarana, Akuhata 4, 1877.

NA TIKI,
Tino Kaituhituhi.

Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Ko te takotoraanga o te mapi.
Hohepa Mahanga, Kereama Te Peke	Horahora me Ngunguru, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Purenui, ka haere ki Te Rakauwhakatiki, ki te Hauauru, Pakarau, te awa o Horahora, ka whiti ki Te Makatea, Te Hawera, ki te Tonga ko Whaitahi (Thomas Grant) te moana ki te Marangai.	Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari Ruri a te te Kawanatanga i Akarana.
Koroncho, Puketawa, Renata Manihera, Riria	Te Toetoe Nama 2, e tata ana ki Whangarei	Ka timata ki Turanganui, ka haere ma to awa o Te Aute, ka huri, ka haere ki runga ki te raina o Kioreroa, ka huri ki Oruatekohu, ka marere ki te wai o Otaika.	
Rawiri Te Hinu, Haki Whangawhanga, Paratene Te Manu, Haki Kopa, Anatipa, Raha Taonui, Kerepeti Peke, Hohepa Mahanga, Henare Te Moananui	Pukepoto, e tata ana ki Whangarei	Ko te rohe ki te Hauauru, ko te awa o Waitangi, e rohe atu ana i te Huanui, ki te Hauraro he awa, ko Waioioi, ki te Marangai, ko te awa o Ngunguru, a, ki te Tonga, ko te awa o Kahuwera	
Rata Rimi, Remi Tutahi	Te Toetoe Nama 3, e tata ana ki Whangarei	Ka timata ki Poapoa, ka eke ki Omatekohu, ka haere ki te raina o Frank Field, ka marere ki Turanganui, ki te wai o Otaika	
Wiremu Pepene	Ngamutu, e tata ana ki Whangarei	Ko te rohe ki te Hauraro, me te Marangai, ko Kaurihohore Poraka, ki te Tonga, he raina ruri kei Parekuri maunga, a, ki te Hauauru, he whenua Maori, ko Te Korokoro	
Kamira Te Mahara, Rua Moana	Pataua, he motu, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Pataua, ha haere ki Ohua, Ngamatenga, Taiparia, Haukapua, Te Kauri Matamau, Porotangi, a, Pataua ano 339 eka	

Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Ko te takotanga o te mapi.
Tipene Tarati, Tira Tauru	Onoke, e tata ana ki Whangarei	Ko te rohe ki te Hauraro, ko Ngapoaka, ki te Marangai, ko Otapapa awa, ki te Marangai-ma-tonga, ko Ngamokotuata Nama 1, Nama 2 hoki, me Tiawhenua, a, ki te Tonga, ko te rori ki Ngararatunua	
Hepi Monariki, Mere Wharenikau Pehimana, Wiremu Pepene Taungahuru, Katerina Kingi	Maketawa, e tata ana ki Whangarei	Ko te rohe ki te Tonga, ko Tumahia Poraka, ki te Hauauru, ko te repo o Papakuri, ki te Hauraro, he whenua Maori, a, ki te Marangai, he whenua Maori	
Horomona Te Ngahuru, Horomona Matiu, Wata Keiti Te Wharau	Te Taheke, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Opapaka, ka haere ki Maruapukatea, Kahuwera, Rapateke, Te Rutungawhakapae, Kowhatuwahwa, Te Titiamoko, Kotukutuku, Horahangaotckakahuopuminga, Taikawhana, Pukemarangi, Waiwharuwharuwhanui, ka tae ki te raina o te Kawanatanga, ki Whareoru, ka haere i taua raina ki te timatanga	
Te Tatau, Tito, Renata Manihera, Hira Te Taka	Puketutu, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Rangikatiwha, te peke o Whatakai, ka ahu atu ki Oawhi, haere tonu i te awa o Oawhi, ki Te Hiihi, Puketutu, ha huri, Te Aute, Wananga, te whenua ruri o Pomare Kingi ma, tika atu i taua raina, marere atu ki te awa o Mangere, ara, i te rohe o te Kawanatanga, haere tonu i roto i te awa o Mangere ki Takahia, ka huri, Puketapu, te raina o Whatakai, a, Rangikatiwha ano	
Areakhanera Whareumu	Te Toetoe, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Rewarewa, raina atu ki te Kotiu, marere ki Wharekiri, ka huri, ka haere i te awa o Kawana, ka huri ano, ka raina atu ki te Tonga, ka marere hi te awa o Otaika	
Henare Te Moananui, Rawiri Te Hinu, Kereama Peke, Haki Whangawhanga	Oaikao, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Omaikao, ka haere i te raina o Otonga ki Totorewa, te awa o Ngunguru, ka haere i roto i taua awa ki Waikaukau, Parakaraka, Parangarahu, Owbinau, te raina o te Kawanatanga, ka haere i taua raina ki Kaiatea, a, Omaikao ano	
Heta Te Haara, Kuaa, Mitai, me etahi atu	Parahaki, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi nga rohe	
Te Tirarau Kukupa ...	Kauaranga, e tata ana ki Mangakahia	Ki te raina o te Kawanatanga kei Moengawahine tetahi taha, ki te awa o Hikurangi tetahi taha, ki te ruritanga tetahi taha	
Matiu Te Aranui, Paora Kivi	Makotahi, e tata ana ki Mangakahia		
Te Rata Tiakiriri, Riimi Tutahi, Te Waikohua Tiakiriri, Atareta Te Awaiti, Toko Tiakiriri	Otaika, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Purupuru, ka haere ki Ohirua, Otaika, ka tutuki ki te awa nui o Otaika. He rori taua whenua. Kei te Tari a Hori Kerei te mapi	
Hone Toia, Iehu Te Tuhi	Ruapahu, e tata ana ki Mangakahia	Ka timata ki Ohineono, ka haere i te taha o te wai o Taianga ka huri i Te Waiwhakairo, ka tika i te wai o Putaka, Mangaraupo, ka tuhono ki te raina o Pahinui	
Mere Kingi, Hepi Monariki, Hemi Kingi, Tono Kingi	Te Waipapa, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Ngahari, ka haere ki Maruarua, te raina o Papakuri, ka tuhono ano ki te raina a Maraeta Kingi	
Taurau Kukupa ...	Raumanga, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi o Raumanga nga rohe	
Rihia Te Maru, Anakareta	Otara, e tata ana ki Otaika, Whangarei	Kei te mapi o Kioreroa etahi o nga rohe. Ko te awa o Otaika tetahi rohe, ko te raina o Mangataperu tetahi rohe He whenua rahui teuei	
Haki Whangawhanga, Riwi Taikawa, Hohepa Mahanga	Pukepoto Nama 2, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi nga rohe	

Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari Ruri a te Kawanatanga i Akarana.

Ko nga ingoa o nga Kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Nga rohe.	Ko te takotoranga o te mapi.
Kamira Te Mahara, Hohahepa Mahanga, Anapitipia, Haki Kopa	Waiparera, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi o Waiparera nga rohe ...	Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari Ruri a te Kawauatanga i Akarana.
K. Wharepapa, T. Renata Manihera, Puketawa, Tatau, Koroncho, Heta Riria, me etahi atu	Maaunu, e tata ana ki Mangatapere		
Taurau Kukupa ...	Papatawa, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi nga rohe ...	
Rihia Te Maru ...	Taaawapake, e tata ana ki Whangarei	Ka timata ki Tekataka, ka haere ki Ruakohaha, Te Kirikiri, ka makere ki te awa, a ka tuhono ano ki te timatanga	
Hone Pama ...	Parangarau (tetahi wahi o Matapouri), e tata ana ki Whangarei	Kua ruritia. Kei te mapi o Matapouri nga rohe	
Hone Pama ...	Otito (tetahi wahi o Matapouri), e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi o Matapouri nga rohe ...	
Wiremu Pepene Taungahuru, Hepi Monariki	Onoke, e tata ana ki Whangarei	Ka timata i Onoke, ka rere ki Ngamokotuitara, te raina ki Tamarere, Hauhaupounamu, Hurupakina, Te Maoretina pihi, a ka tutuki ano ki Onoke	
Te Raupauna, Te Rata Tiakiriri	Otaika, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi nga rohe ...	
Parore Te Awha, Taurau Kukupa	Opanake-Kaihu, e tata ana ki Whangarei	Kei te mapi nga rohe ...	

HE PANUITANGA I RARO I TE TURE WHENUA MAORI, 1873-74.

Ki nga tangata e whai take ana ki te whenua kia mohiotia ai te wahi me te ra e tu ai te Kooti hei whakawa i o ratou take.

NA, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko te take a nga tangata no ratou nga ingoa e mau nei i te rarangi tuatahi i raro nei, ki nga pihi whenua e mau nei i te rarangi tuarua, ka whakawakia a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, e te Kooti Whenua Maori, ki Whangarei. Ko nga tangata katoa e whai tikanga ana mo ana whenua me haere ki reira.

Ka oti te whakawa, ka puta te Tubinga Whakamaharatanga Take ki te hunga i kitea tona tika e te Kooti: heoi ano he tino whakaotinga tena; ekore rawa e tika kia peke mai tetahi tangata ki muri.

Kooti Whakawa Whenua Maori,
Akarana, Akuhata 4, 1877.

NA TIKI,
Tino Kai tuhituhi.

HE WHENUA ENEI KIHAI I OTI I ERA WHAKAWAKANGA. KO NGA ROHE KEI NGA KAHITI O MUA.

Ko nga ingoa o nga kaitono.	Nga ingoa o nga whenua me te Takiwa hoki.	Ko te takotoranga o te Mapi.
Kamariera Wharepapa ...	Te Oruru, e tata ana ki Mangakahia	Ka kitea nga mapi o nga whenua kua oti te ruri ki te Tari Ruri a te Kawanatanga i Akarana.
Tauru Kukupa ...	Pipiabe, e tata ana ki Otaika, Whangarei	
Komene Matiu Te Aranui ...	Te Waiwakaea, e tata ana ki Mangakia	

PANUITANGA.

Tari o te Kooti Whenua Maori,
Akarana, Akuhata 4, 1877.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, kei te nohoanga o tenei Kooti ki Whangarei, a te 15 o nga ra o Hepetema, te whakawakia ai te take o nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuatahi, ki nga pihi whenua a nga tangata kua mate, e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuarua, ko nga pihi whenua kei te rarangi tuatoru.

NA TIKI,
Tino Kaituhihi.

Ko te ingoa o te tangata e ki ana kia taka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
Eru Nehua ...	Tame ...	Whitingaramarama.
Toka ...	Hirawanu Te Puia ...	Ketenikau.
Te Hira Tauru ...	Hirawanu Te Puia ...	Ketenikau.
Toka ...	Hirawanu Te Puia ...	Tumahia.
Matire Hirawani ...	Hirawanu Te Puia ...	Tamahia.

Ko te ingoa o te tangata e ki ana kia taka mai ki a ia te whenua.	Ko te ingoa o te tangata i mate.	Ko te ingoa o te whenua.
Haimona Pirika Ngai	Pirika Herchere	Motuparapara.
Haki Whangawhanga	Ngamane Te Kuha	Te Maruata.
Toka	Hirawanu Te Puia	Parahaki.
Maire Hirawani Te Puia	Hirawani Te Puia	Waimahanga.
Riripeti Pohe	Wiremu Pohe	Parahaki Nama 2.

HE PANUITANGA.

Mo etahi pihi whenua kia wahia.

Tari o te Kooti Whenua Maori,

Akarana, Akuhata 4, 1877.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai, ko a te nohoanga o tenei Kooti ki Whangarei, i te Takiwa o Kaipara, a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, te whakarangona ai nga tono a nga tangata e mau nei o ratou ingoa i te rarangi tuatabi, kia wahia, kia roherohea nga whenua i roto i nga Karauna Karaati e mau nei nga ingoa i te rarangi tuarua, ko te Takiwa kei te rarangi tuatoru.

NA TIKI,
Tino Kaituhituhi.

Ko te ingoa o te tangata i tono kia wahia te whenua.	Te ingoa o te whenua i tonoa kia roherohea.	Te Takiwa.
Hamuera Tauī	Ketenikau	Whangarei.

PANUITANGA.

Kooti Whenua Maori, Akarana, Akuhata 4, 1877.

NOTEMEA i tetahi Kii Runanga i puta i te 12 o nga ra o Tihema, 1876, i mea te Kawana ratou ko tona Runanga, i runga i te tikanga o "Te Ture Whenua Maori, 1873," me "Te Ture Whenua Maori, 1874," ko te tono a Henare Te Moananui, raua ko Paratene Te Manu mo tetahi pihi whenua ko Whakawaka te ingoa, e takoto ana i Whangarei, i te Takiwa o Kaipara, i whakawakia e te Kooti Whenua Maori o Niu Tirani, i Whangarei i te 18 o nga ra o Hepetema, 1876, me whakawa hou ano i te aroaro o taua Kooti, a me tu taua whakawa tuarua ki mua mai o te 18 o nga ra o Hepetema, 1877.

Na, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori, ki Whangarei, a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, hei whakawa hou ano i taua pihi whenua.

NA TIKI,
Tino Kaituhituhi.

PANUITANGA.

Kooti Whenua Maori, Akarana, Akuhata 4, 1877.

NOTEMEA i tetahi Kii Runanga i puta i te 16 o nga ra o Hanuere, 1877, i mea te Kawana ratou ko tona Runanga i runga i te tikanga o "Te Ture Whenua Maori, 1873," me "Te Ture Whenua Maori, 1874," ko te tono a Te Tirarau raua ko Tipene Hari mo tetahi pihi whenua ko Pakikaikutu te ingoa, e takoto ana i Whangarei, i te Takiwa o Kaipara, i whakawakia e te Kooti Whenua Maori o Niu Tirani i Whangarei, i te 15 o nga ra o Hepetema, 1876, me whakawa hou ano i te aroaro o taua Kooti, a me tu taua whakawa tuarua ki mua mai o te 15 o nga ra o Hepetema, 1877.

Na, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho te Kooti Whenua Maori ki Whangarei, a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, ki te whakawa hou ano i tenei pihi whenua.

NA TIKI,
Tino Kaituhituhi.

PANUITANGA.

Kooti Whenua Maori, Akarana, Akuhata 4, 1877.

NOTEMEA i tetahi Kii Runanga i puta i te 12 o nga ra o Tihema, 1876, i mea te Kawana ratou ko tona Runanga i runga i te tikanga o "Te Ture Whenua Maori, 1873," me "Te Ture Whenua Maori, 1874," ko te tono a Henare Te Moananui mo tetahi pihi whenua ko Te Rehuotane te ingoa, e takoto ana i Whangarei, i te Takiwa o Kaipara, i whakawakia e te Kooti Whenua Maori o Niu Tirani i Whangarei, i te 18 o nga ra o Hepetema, 1876, me whakawa hou ano i te aroaro o taua Kooti, a me tu taua whakawa tuarua ki mua mai o te 18 o nga ra o Hepetema, 1877.

Na, he Panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho te Kooti Whenua Maori ki Whangarei, a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, ki te whakawa hou ano i tenei pihi whenua.

NA TIKI,
Tino Kaituhituhi.

PANUITANGA.

Tari o te Kooti Whenua Maori, Akarana, Akuhata 17, 1877.

HE Panuitanga tenei kia mohiotia ai ko nga whenua e mau ake nei nga ingoa, ara ko:—Rangipo, Whitinui, Mangaere, Te Rahui, Witinui, me Mangamingi hoki, i panuitia kia whakawakia ki Patea, a te 14 o nga ra o Hepetema, 1877, ekore e whakawakia i taua ra, engari ka whakanukubua mo tetahi atu tuunga o te Kooti, notemea kahore ano aua whenua i ruritia.

NA PENETANA,
Tumuaki Kaiwhakawa.